SUOMEN TIETOKIRJAILIJAT RY

Suomen tietokirjailijat ry:n lausunto annettu 27.8.2020 vastaamalla Lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistuun lausuntopyyntöön (https://www.lausuntopalvelu.fi/).

Suomen tietokirjailijat ry:n lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi Yleisradio Oy:stä annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Suomen tietokirjailijat ry kiittää mahdollisuudesta lausua otsikkoasiassa. Yhdistys edistää suomalaista tietokirjallisuutta, valvoo tietokirjailijoiden tekijänoikeudellisia ja taloudellisia etuja, tukee tietoteosten kirjoittajia sekä edistää jäsentensä ammattitaitoa ja -etiikkaa. Suomen tietokirjailijat ry on Suomen suurin kirjailijajärjestö, joka edustaa yli 3200:aa tietokirjailijaa, oppikirjailijaa ja tutkijaa.

HE-luonnoksessa tavoitteena on tarkentaa Yleisradio Oy:n julkisen palvelun tehtävän sääntelyä. Yleisradion ensisijaisena tehtävänä on hoitaa julkisen palvelun yleisradiotoimintaa. Yleisradion julkisen palvelun tehtävä on määritelty Yleisradiosta annetun lain 7 §:ssä, jonka mukaan yhtiön tehtävänä on tuoda monipuolinen ja kattava julkisen palvelun televisio- ja radio-ohjelmisto siihen liittyvine oheis- ja lisäpalveluineen jokaisen saataville yhtäläisin ehdoin. Näitä ja muita julkisen palvelun sisältöpalveluja tulee mainitun lainkohdan mukaan tarjota yleisissä viestintäverkoissa valtakunnallisesti ja maakunnallisesti.

HE-luonnoksessa ehdotetaan lain 7 §:n 1 momenttiin lisättäväksi seuraavat virkkeet: ”Sisältöpalvelujen pääpainon tulee olla liikkuvaa kuvaa tai ääntä sisältävissä julkaisuissa. Tekstimuotoisen sisällön tulee pääsääntöisesti liittyä yhtiön liikkuvaa kuvaa tai ääntä sisältävään julkaisuun.” HE-luonnoksen mukaan ehdotetuilla säännöksillä rajoitettaisiin Yleisradio Oy:n mahdollisuutta julkaista tekstimuotoisia sisältöjä osana julkisen palvelun tehtävää.

HE-luonnoksen perusteluosiossa (s. 16) listataan ne poikkeukset, joissa tekstimuotoisen verkkosisällön ei tarvitsisi liittyä yhtiön liikkuvaa kuvaa tai ääntä sisältävään julkaisuun. Poikkeuksia koskevan listan kohdassa 6 on mainittu oppimiseen liittyvät verkkosisällöt.

Se, että oppimiseen liittyvien tekstimuotoisten verkkosisältöjen osalta ei HE-luonnoksessa edellytetä liityntää kuvaa tai ääntä sisältävään julkaisuun, mahdollistaisi Yleisradio Oy:n tehtäväkentän laventumisen oppimisen alalla hyvinkin laajaksi. Julkisin varoin rahoitettava Yleisradio Oy voisi tämän poikkeuksen perusteella tarjota verkossa oppimateriaalikustantajien tarjontaan verrattavaa tekstimuotoista materiaalia tilanteessa, jossa painetuista oppimateriaaleista ollaan yhä enenevissä määrin siirtymässä verkkomateriaaleihin. Oppimiseen liittyviä verkkosisältöjä koskeva poikkeus muutoslain perusteluissa voisi siten

johtaa tilanteeseen, joka ei merkittävästi eroaisi lainsäädäntömuutoksen tarpeeseen johtaneesta, sanomalehtiä koskevasta tilanteesta.

Suomen tietokirjailijat ry:n jäsenistä merkittävä osa on oppikirjailijoita, jotka tekevät oppimateriaaleja eri oppimateriaalikustantajien tekijäryhmissä. Oppimateriaalintekijät saavat oppimateriaalien myyntiin perustuvaa tekijänpalkkiota tekemistään ja kustantajalle luovuttamistaan oppimateriaaleista ja niiden tekijänoikeuksista. Oppimateriaalikustantajien toimintaympäristön haasteet heijastuvat siten myös oppikirjailijoihin. Suomen tietokirjailijat ry katsoo, että myös oppimiseen liittyvien tekstimuotoisten verkkosisältöjen tulisi liittyä kuvaa ja ääntä sisältävään julkaisuun, jotta niin oppimateriaalikustantajien kuin oppikirjailijoidenkin toimintaedellytykset turvataan jatkossa.